

Державотворчі процеси в умовах незалежності України. Повернення кримських татар на історичну батьківщину. Питання адміністративно-політичного статусу Криму.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. Після проголошення незалежності Україна мала практично одночасно створити власні інститути влади, законодавство, армію, кордони й державну символіку та зберегти територіальну цілісність. Одним із найскладніших викликів стали кримське питання і повернення кримських татар.

- назвати основні завдання державотворення після 1991 р.
- охарактеризувати формування Збройних сил, громадянства, кордонів і символіки
- пояснити проблеми повернення кримських татар
- визначити причини загострення питання статусу Криму

1. Основний матеріал

Питання / етап	Що треба знати
Формування системи влади	Верховна Рада УРСР стала Верховною Радою України. Президентом був Леонід Кравчук, виконавчу владу здійснював Кабінет Міністрів. Неврегульований розподіл повноважень спричиняв конфлікти.
Армія і безпека	24 серпня 1991 р. війська на території України підпорядкували Верховній Раді. 6 грудня 1991 р. ухвалено Закон «Про Збройні сили України», а 19 жовтня 1993 р. — Воєнну доктрину.
Громадянство і кордон	8 жовтня 1991 р. ухвалено Закон «Про громадянство України». У 1991 р. також сформовано законодавчу основу державного кордону.
Державна символіка	У 1992 р. затверджено синьо-жовтий Державний Прапор, тризуб як малий Державний Герб і музику Державного Гімну.
Повернення кримських татар	Із кінця 1980-х рр. кримські татари масово поверталися з місць депортації. Меджліс очолив Мустафа Джемілев. Повернення супроводжувалося земельними й соціальними проблемами.
Кримська автономія	У 1991–1994 рр. на півострові посилювалися проросійські та сепаратистські настрої, відбувалася «війна законів» між органами Криму й центральною владою.
Юрій Мешков	У 1994 р. президентом Криму став Юрій Мешков, який орієнтувався на Росію та намагався розширити самостійність автономії.
Врегулювання	Україна домоглася приведення кримського законодавства у відповідність із загальнодержавним. Конституція України 1996 р. закріпила Крим як автономію у складі унітарної України.

2. Опорні дати

Дата / період	Подія
08.10.1991	Закон «Про громадянство України»
06.12.1991	Закон «Про Збройні сили України»
28.01.1992	Затвердження Державного Прапора України
19.10.1993	Воєнна доктрина України
1991–1994	Найгостріший етап боротьби навколо статусу Криму
1996	Конституційне закріплення автономного статусу Криму у складі України

3. Ключові поняття

Поняття	Пояснення
державотворення	процес створення та зміцнення інститутів незалежної держави
громадянство	правовий зв'язок особи з державою
унітарна держава	держава з єдиною системою центральної влади та територіальною цілісністю
автономія	форма територіального самоврядування в межах держави
сепаратизм	політична діяльність, спрямована на відокремлення частини території

4. Постаті та організації

- Леонід Кравчук
- Іван Плющ
- Костянтин Морозов
- Мустафа Джемільєв
- Юрій Мешков
- Верховна Рада України
- Меджліс кримськотатарського народу

5. Причина → подія → наслідок

Розпад СРСР і необхідність практично оформити незалежність

Створення інститутів влади → армії та кордонів → державної символіки → врегулювання кримського питання

Формування базових інститутів незалежної держави та збереження територіальної цілісності

Підсумок уроку

Незалежність потребувала не лише політичного проголошення, а й створення повноцінних державних інституцій. У першій половині 1990-х Україна заклала основи армії, громадянства, кордонів, символіки та зберегла Крим у складі держави.